

Voorjaarsnota 2019

Gemeente Leusden

Gemeente Leusden

Gemeente Leusden

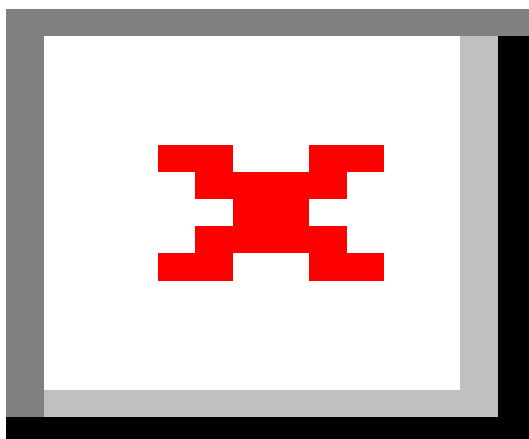
Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Resultaat voorjaarsnota	5
Domein Bestuur	7
Domein Leefomgeving	8
Domein Samenleving	10
Domein Ruimte	12
Overhead	13
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	14
Risico's, reserves en financiering	17

Resultaat voorjaarsnota

Resultaat Voorjaarsnota

Toelichting resultaat

2019

De startpositie voor 2019 (a.) ging uit van een positief resultaat van € 46.800. Bij b. zijn de vastgestelde begrotingswijzigingen voor 2019 opgenomen welke in totaal zorgen voor een verslechtering van het resultaat in 2019 met € 1.137.300. Dit nadeel wordt voor een groot deel (€ 890.000) veroorzaakt door het tekort Sociaal Domein. De ontwikkeling op de programma's (d.) komen voor het jaar 2019 uit op een tekort van € 1.199.900 waardoor het totale begrotingstekort vooralsnog uitkomt op € 2.290.400. Het verwachte tekort van deze Voorjaarsnota in 2019 (e. € 1.153.100) wordt gedekt uit de algemene reserve basisdeel. Bij de uitwerking van de scenario's ter dekking van het tekort Sociaal Domein hebben wij een verkenning van de begrotingspositie opgesteld. Hieronder wordt schematisch weergegeven waar de actuele begrotingspositie (g.) op uitkomt en wat de verschillen hiervan zijn ten opzichte van het verwachte begrotingstekort uit deze verkenning.

De (belangrijkste) oorzaken van dit verschil in 2019 zijn:

- De kosten ad. € 150.000 als gevolg van renovatie De Korf zijn doorgeschoven naar 2021;
- De stelpost van € 100.000 ter kwalificering van de risico's uit de verkenning vervalt in 2019;
- De OZB opbrengst daalt met € 188.000;
- Het Centraal Knelpuntenbudget wordt in 2019 verhoogd met € 220.000;
- Verhoging van de stelpost BTW-compensatiefonds voor de algemene uitkering met € 91.500.

2020-2023

De verschillen in de jaren 2020-2023 ten opzichte van de verkenning geven geen aanleiding om de taakstelling vanuit het tekort Sociaal Domein bij te stellen. Argumenten hiervoor zijn dat de taakstelling wordt bepaald voor de jaren 2020-2022. De verbetering van de begrotingspositie in 2023 wordt in belangrijke mate beïnvloedt door verhoging van de Algemene Uitkering; de toevoeging van het accres voor de jaarschijf 2023. Deze raming heeft nog een hoge mate van onzekerheid en zal via de meicirculaire van het rijk verder worden bijgesteld.

Voorstel en dekking

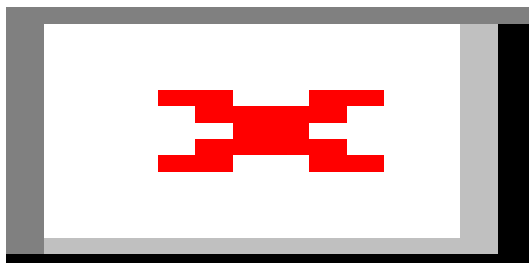
Wij stellen de raad voor:

1. De Voorjaarsnota 2019 vast te stellen;
2. Het voorlopige negatieve begrotingsresultaat van de Voorjaarsnota 2019 van € 1.153.100 te onttrekken aan de algemene reserve, basisdeel;
3. Het vanaf 2020 negatieve begrotingssaldo te betrekken bij de scenario's dekking tekort Sociaal Domein;
4. Het surplus van de algemene reserve Grondbedrijf ad. € 1.900.000 ter aanvulling van het weerstandsvermogen toe te voegen aan de algemene reserve basisdeel;
5. De reserve Sociaal Domein vanuit de Algemene reserve basisdeel aan te vullen met een bedrag van € 800.000
6. Het vaststellen van de volgende begrotingswijzigingen:
  - Begrotingswijziging nr. 1005;
  - Alsmede begrotingswijzigingen: 1006, 1007, 1009, 1010, 1011, 1013, 1014, 1015, 1016, 1018, 1020, 1021, 3010;
7. Het beschikbaar stellen van de volgende (aanvullende) kapitaalkredieten:
  - € 300.000 voor een voorbereidingskrediet IKC Groenhouten;
  - € 50.000 voor een voorbereidingskrediet uitbreiding MFC Atria;
  - € 35.000 voor overbruggingswerkzaamheden brandweerkazerne Leusden;
  - € 765.000 voor renovatie van de wegen en riolering Ursulineweg;
  - € 288.500 voor een aanvullend krediet renovatie toplaag kunstgrasvelden 3 en 4 Roda '46;
  - € 20.900 voor aanschaf van het Kliktronics registratiesysteem.

Domein Bestuur

Belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2019 -2023

De toename van de lasten binnen het Domein Bestuur wordt grotendeels veroorzaakt door de mutatie van de gemeentelijke bijdrage VRU, zie toelichting onder 1. Daarnaast laat de technische wijzigingen in 2019 een incidenteel nadeel zien van € 129.000 binnen dit domein, dit wordt met name veroorzaakt door extra capaciteitsinzet door uitval van langdurige ziekte. De dekking wordt gevonden binnen het programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien, het resultaat is budgetneutraal.

1. Gemeentelijke bijdrage VRU

De ontwerp begroting 2020 tevens geactualiseerde begroting 2019 van de VRU heeft een verhoging van de gemeentelijke bijdrage tot gevolg. De structurele verhoging als gevolg van loon- en prijsaanpassingen wordt gedekt uit de stelpost loon-en prijsaanpassing (progr. alg.dekk.middelen). Het betreft € 12.500 in 2019 en vanaf 2020 structureel € 67.200. De overige mutaties zijn een gevolg van een aantal incidentele en structurele beleidsbijstellingen (raadsvoorstel L210944, 6 juni 2019).

2. Herverdeeleffect Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering

Voor het uitvoeren van gemeenschappelijke via VNG gecoördineerde activiteiten (o.a. KING, A+O fonds) is een Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) gecreëerd. Hiermee is de financiering van kosten gewijzigd. De feitelijke situatie is dat het bedrag aan het collectief door de VNG uitgevoerde taken ieder jaar hoger was dan de reservering. In de oude situatie zou het verschil tussen het benodigde bedrag en de reservering in mindering zijn gebracht op de uitkering uit het gemeentefonds. Dat gebeurt nu niet. In plaats daarvan int de VNG deze bedragen via het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering bij de gemeenten. Als gevolg hiervan is een structureel nadelig herverdeeleffect van € 20.000 ontstaan.

Tabel mutaties uitvoering begroting 2019-2023

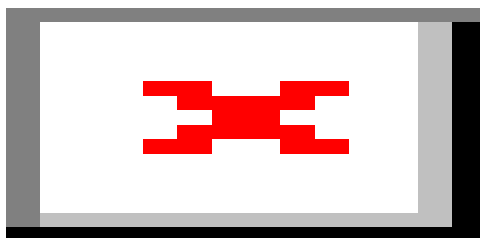
Voor de overige mutaties verwijzen wij u naar de tabel "Mutaties uitvoering begroting 2019-2023".

De technische wijzigingen zijn over de taakvelden binnen de diverse domeinen onderverdeeld, het resultaat is budgetneutraal.

Domein Leefomgeving

Belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2019 - 2023

Het nadelige resultaat na bestemming (€ 247.000) binnen het Domein Leefomgeving voor het jaar 2019 wordt veroorzaakt door een cumulatie van diverse meer kleinschalige budgettaire bijramingen stellingen rond het beheer van de openbare ruimte (ca. 130.000). Hier onder vallen de aanlegkosten van een tweede Jongerenontmoetingspunt, neerwaartse bijstelling van leges kabels en leidingen (betreft een structurele bijstelling), bestrijding van de Eikenprocessierups en Japans Duizendknoop, incidenteel onderzoek naar mogelijk verontreinigde grond, jaarlijkse bijstelling van areaalbudget naar aanleiding van de geactualiseerde woningbouwplanning. Daarnaast manifesteert er zich een incidenteel nadeel in 2019 binnen dit domein als gevolg van extra personele inzet en ziektevervanging (totaal ca. € 110.000). Deze meerkosten worden gedekt vanuit budgetten binnen de programma's Overhead en algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien, het resultaat is per saldo budgetneutraal.

Een aantal grootschalige projecten kan budgettair neutraal worden uitgevoerd. Uitzondering hierop vormt de vervanging van twee kunstgras toplagen bij voetbalvereniging Roda '46. Deze benodigde onderhoudsuitgave valt hoger uit dan in de begroting is voorzien. De financiële gevolgen hiervan worden betrokken bij de onderhoudsactualisatie welke in het najaar van 2019 zal plaatsvinden.

1. Voorbereidingskrediet IKC Groenhouten

Basisscholen De Hobbit en Het Kompas, Humanitas en Scholen in de Kunst hebben een gezamenlijke inhoudelijke visie opgesteld voor realisatie van IKC Groenhouten. Er wordt nu een Programma van Eisen en een Voorlopig Ontwerp opgesteld. Voorgesteld wordt een voorbereidingskrediet van € 300.000 ter beschikking te stellen voor de inhuur van een externe projectmanager en een architect. De uit de investering voortkomende kapitaallasten worden ten laste van de reserve onderwijshuisvesting gebracht.

2. Voorbereidingskrediet uitbreiding MFC Atria

MFC Atria moet worden uitgebreid met 2 lokalen vanwege het toenemende aantal leerlingen. Vooruitlopend op het nog aan te vragen uitvoeringskrediet wordt nu een voorbereidingskrediet van € 50.000 aangevraagd. De uit de investering voortkomende kapitaallasten worden ten laste van de reserve onderwijshuisvesting gebracht.

3. Inventarisatie toekomstscenario's brandweerkazerne Leusden Centrum

De huidige brandweervoorzieningen in Leusden blijven gehandhaafd. De brandweerkazerne aan de Burgemeester van der Postlaan is echter gedateerd en voldoet niet meer aan de huidige eisen en wensen. Op basis van eerder onderzoek naar verschillende locaties heeft de huidige locatie de uitdrukkelijke voorkeur. Om inzicht te krijgen in een goede afweging tussen minimaal noodzakelijke aanpassingen, renovatie of nieuwbouw is het noodzakelijk om een (financiële) inventarisatie te laten maken van deze scenario's. Daarnaast biedt de locatie bij de brandweerkazerne wellicht aanvullende mogelijkheden voor het herhuisvesten van de politie, die meegenomen kunnen worden in deze scenario's. Ter overbrugging van de periode tot aan de uitvoering van minimaal noodzakelijk aanpassingen / renovatie / nieuwbouw is voor een veilige en prettige werkomgeving een aantal dringend noodzakelijke, mogelijk tijdelijke verbeteringen nodig, die niet vanuit het regulier onderhoud gefinancierd kunnen worden. Het college vraagt de raad een krediet ter beschikking te stellen ter hoogte van € 40.000 voor de inventarisatie (dekking uit de algemene reserve flexibel deel) en € 35.000 voor de overbruggingswerkzaamheden aan de brandweerkazerne (de kapitaallasten worden in 2019 ten laste van de stelpost onvoorzien gebracht en komen vanaf 2020 t.l.v. het begrotingsresultaat).

4. Renovatie Ursulineweg

Het college heeft besloten om te starten met de voorbereiding en uitvoering van groot onderhoud aan de riolering van de Ursulineweg en deze werkzaamheden te combineren met het groot onderhoud van de weg én om een 30

km verblijfsgebied in te voeren. De raad wordt verzocht een krediet beschikbaar te stellen ter hoogte van € 765.000 voor de voorbereiding en de uitvoering van de werkzaamheden. Dekking van de uitgaven vindt als volgt plaats:

- € 663.000 bijdrage vanuit de gemeentelijke onderhoudsvoorzieningen (wegen en riolering)
- € 25.000 exploitatiebijdrage vanuit de uitgifte van vier kavels
- € 77.000 bijdrage vanuit faciliterende grondexploitatie De Plantage
- € 765.000 totaal aanwezige dekking.

5. Renovatie kunstgrasvelden 3 en 4 van Roda '46

Jaarlijks worden de kunstgrasvoetbalvelden bij Roda '46 gekeurd. De beide kunstgrasvelden 3 en 4, welke Roda '46 van de gemeente huurt, zijn afgekeurd. Het schokabsorberend vermogen van de velden ligt op een aantal plekken onder de norm waardoor de veiligheid van spelers niet meer gegarandeerd kan worden. Met aanvullend kleinschalig onderhoud aan de velden is gepoogd de velden weer goedgekeurd te krijgen. De uitgevoerde werkzaamheden hadden echter niet het gewenste effect. Het college heeft besloten om de in 2020 geplande vervanging van de toplagen te vervroegen naar medio 2019. De velden zijn daarmee in het seizoen 2019-2020 weer beschikbaar voor het spelen van competitiewedstrijden. Ten tijde van collegebesluitvorming (april 2019) bestond op basis van een eerste kostenraming het inzicht dat de verwachte meerkosten en onvoorziene uitgaven circa € 288.500 zouden bedragen. De raad wordt gevraagd een aanvullend krediet beschikbaar te stellen ter hoogte van € 288.500 ter vervanging van de twee toplagen. De hoger dan geplande onderhoudsuitgave zal betrokken worden bij de actualisatie van het meerjarenonderhoud. Naar verwachting kunnen de structurele gevolgen van de onderhoudsactualisatie in de Najaarsnota 2019 worden opgenomen. Op dat moment zijn ook de feitelijke meerkosten van de twee toplagen bekend. Daarnaast zal op basis van het nieuwe meerjarenonderhoudsperspectief bekeken worden in hoeverre de nu ervaren kostenontwikkelingen leiden tot bijstelling van de door Roda '46 te betalen huursom. De twee oude toplagen kenden nog een resterende boekwaarde van € 131.000. De raad wordt voorgesteld deze boekwaarde versneld af te schrijven en te dekken vanuit de daartoe bestemde middelen vanuit de reserve dekking kapitaallasten economisch nut. Het versneld afschrijven van de resterende boekwaarde van de velden kent daarmee geen budgettair effect.

Tabel mutaties uitvoering begroting 2019-2023

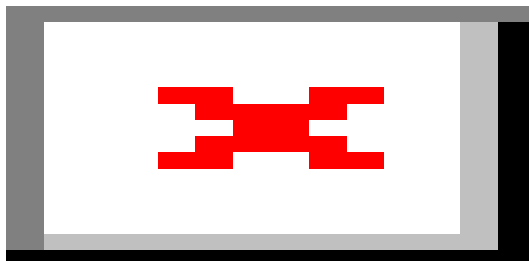
Voor de overige mutaties verwijzen wij u naar de tabel "Mutaties uitvoering begroting 2019-2023".

De technische wijzigingen zijn over de taakvelden binnen de diverse domeinen onderverdeeld, het resultaat is budgetneutraal.

Domein Samenleving

Belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2019-2023

De toename van de lasten binnen het Domein Samenleving wordt grotendeels veroorzaakt door een bijstelling van de zorgbudgetten WMO en Jeugd op basis van de voorlopige rekeningcijfers 2018. Als gevolg daarvan zijn de budgetten met structureel € 700.000 verhoogd. Daarnaast wordt het saldo binnen dit programma vanaf 2020 met € 300.000 voordelig beïnvloed door het positieve herverdeelt effect als gevolg van de bijstelling van het verdeelmodel Werk en Inkomen.

1. Sociaal Domein, zorgkosten

De zorgkosten voor de nieuwe taken Jeugd en WMO 2015 zijn in 2018 verder gestegen. Bij de Najaarsnota bedroeg het verwachte tekort voor 2019 nog € 890.000, maar dit is op basis van de voorlopige rekeningcijfers 2018 toegenomen met € 700.000 tot € 1.590.000. De budgetten in de Meerjarenbegroting worden bij de voorjaarsnota geactualiseerd op basis van deze voorlopige rekeningcijfers.

De op basis van het CUP ingeboekte stelpost "slimmere zorg" die oploopt van € 45.000 in 2019 tot € 180.000 structureel vanaf 2022 wordt teruggedraaid omdat deze besparingen ook al in de taakstelling Sociaal Domein (scenario1) zijn opgenomen.

2. Sociaal Domein, uitvoeringskosten

Taskforce

Er moeten op korte termijn een aantal grote projecten worden opgeleverd binnen het Sociaal Domein. Het gaat daarbij om het voorbereiden en opstellen van de Samenlevingsakkoorden en het beleidskader Sociaal Domein, het op orde krijgen van de sturing op- en monitoring van de zorgkosten en het uitwerken van maatregelen om te komen tot een invulling van de taakstelling Sociaal Domein. De huidige formatie is daar niet op berekend. Om de resultaten tijdig op te kunnen leveren is een Taskforce Sociaal Domein ingesteld. De bemensing van de taskforce vindt plaats vanuit de staande organisatie omdat hier de meeste kennis zit. Voor de reguliere taken, en proces- en projectbegeleiding vindt aanvullende inhuur plaats. De te bereiken doelen van de taskforce liggen in het verlengde van de CUP projecten Sociaal Domein. De totale incidentele kosten bedragen € 341.000 en kunnen worden gedekt vanuit de niet bestede CUP middelen Sociaal Domein 2018/2019 en het flex budget.

3. Bijstelling ramingen Werk en Inkomen

Bijstand

Bij het opstellen van de ramingen van bijstandslasten en –baten vanaf 2019 gaat uit van de veronderstelling dat de BUIG (rijks)uitkering voldoende is om onze uitkeringslasten te kunnen dekken. Dit is een wijziging ten opzichte van de huidige meerjarenbegroting, die gebaseerd op het feit dat de BUIG niet toereikend is. Een deel van deze lasten, ca. 8% van het totaal van bijstandslasten, ad. € 345.000, vormt het 'eigen risico' van de gemeente alvorens er aanspraak kan worden gedaan op de vangnetuitkering.

In 2018 is gebleken dat het gewijzigde objectieve verdeelmodel (nu nagenoeg doorontwikkeld) voor Leusden een positief, structureel, effect heeft van ca. € 300.000.

De huidige inschatting, op basis van verloop van aantallen bijstandsccliënten 2018 en de eerste maanden van 2019, is dat de aantallen in Leusden licht stijgen. Uitgaande van het feit dat de BUIG uitkering deze kosten volledig dekt, betekent dit dat de in de begroting aanwezige financiële ruimte van € 345.000 (voor het opvangen van een tekort) als voordeel kan vrijvallen.

Als gevolg van de vooraankondiging van het Rijk om het macrobudget 2019 te verlagen geeft het 'nader voorlopig BUIG budget 2019' op dit moment echter een bijstelling naar beneden aan van € 145.000. Omdat schommelingen

als gevolg van toe-of afname van het macrobudget nog niet definitief zijn, verwerken we deze tussentijdse bijstelling niet direct als budgettair nadeel, maar wachten wij hiermee totdat het definitief budget in het najaar van 2019 is vastgesteld en het verloop van de bijstandsuitgaven 2019 ook wat inzichtelijker is.

Bijzondere bijstand

Op basis van de kosten 2018, de eerste maanden van 2019 en de (groei)ontwikkelingen zien we bij de bijzondere bijstand een toename in de kosten van € 35.000 voor de komende jaren.

Re-integratie

Op basis van de kosten 2017 en 2018 zien we bij de kosten voor re-integratie trajecten een toename in de kosten van € 10.000 voor de komende jaren.

Resumerend:

Voordeel bijstand	€ 345.000
Min: hogere uitgaven bijzondere bijstand	- € 35.000
Hogere uitgaven re-integratie	<u>- € 10.000</u>
Per saldo voordeel ramingen Werk en Inkomen	€ 300.000

Per saldo ontstaat een structureel voordeel van € 300.000. Van dit voordeel wordt vanaf 2020 € 150.000 ingezet als investering om maatregelen in het kader van kostenbesparing binnen het Sociaal Domein mede mogelijk te maken.

4. Kostentoeename leerlingenvervoer

Met ingang van schooljaar 2017/2018 is het leerlingenvervoer voor drie achtereenvolgende schooljaren regionaal ingekocht door de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Soest, Woudenberg en Leusden. De verwachting was dat de kosten van leerlingenvervoer zouden afnemen of in ieder geval gelijk zouden blijven. Het leerlingenvervoer over het jaar 2018 laat echter een kostentoeename zien. De raad is in november 2018 geïnformeerd over de voorziene kostenontwikkelingen binnen het leerlingenvervoer. Gunning van het leerlingenvervoer op basis van kwaliteitscriteria, stijging van de door vervoerders geoffreerde prijzen en een lagere toepasbaarheid van combinatieritten dan aanvankelijk gedacht leiden tot kostenstijgingen. Het hierbij voorziene financiële nadeel bedraagt € 75.000 p/j.

5. Reserve Sociaal Domein

De reserve Sociaal Domein is volledig aangewend om de tekorten 2018 en 2019 op de zorgkosten op te kunnen vangen. Voorgesteld wordt deze reserve vanuit de Algemene reserve basisdeel aan te vullen met een bedrag van € 800.000 i.c. 10% van het zorgbudget. De reserve zal kunnen worden ingezet voor het opvangen van mogelijke besparingsverliezen vanuit de opgelegde taakstelling Sociaal Domein dan wel voor het afdekken van niet voorziene fluctuaties in de zorgkosten, dan wel rijksmiddelen.

Hiernaast stellen wij voor de aanvullende middelen impuls uitstroom W&I (€ 80.000) en de nog binnen de reserve resterende middelen chronisch zieken 2016 en 2017 (€ 25.000) over te hevelen naar de reserve met aangewezen bestemming.

Tabel mutaties uitvoering begroting 2019-2023

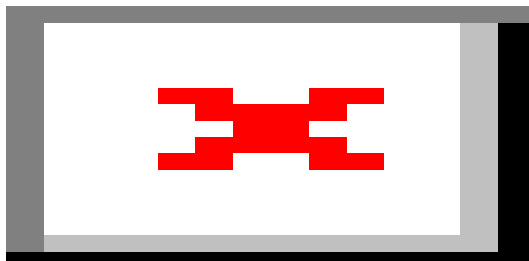
Voor de overige mutaties verwijzen wij u naar de tabel "Mutaties uitvoering begroting 2019-2023".

De technische wijzigingen zijn over de taakvelden binnen de diverse domeinen onderverdeeld, het resultaat is budgetneutraal.

Domein Ruimte

Belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2019 - 2023

De toename van de lasten in 2019 binnen het Domein Ruimte wordt grotendeels veroorzaakt door de kosten van Koningsdag (dekking uit de stelpost onvoorzien) en het Parapluplan Cultureel Erfgoed. Daarnaast laat de technische wijzigingen in 2019 een incidenteel nadeel zien van € 50.000 binnen dit domein, dit wordt met name veroorzaakt door extra capaciteitsinzet door uitval van langdurige ziekte. De dekking wordt gevonden binnen het programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien, het resultaat is budgetneutraal.

1. Koningsdag 2019

De koning heeft op 27 april 2019 de regio Amersfoort bezocht. Hoewel de route die het koninklijk gezelschap heeft afgelegd zich in de binnenstad van Amersfoort bevond, is de regio nadrukkelijk vertegenwoordigd in het hele programma. Van alle regiogemeenten is inzet en tijd gevraagd voor het regionale gedeelte. Naast tijd is er ook aan alle regiogemeenten een financiële bijdrage gevraagd. Voor Leusden is de regionale bijdrage € 12.000 en voor de uitvoeringskosten was een bedrag van circa € 8.000 voorzien, totaal benodigde kosten € 20.000 (Collegebesluit L206674, maart 2019). De werkelijke uitvoeringskosten bedragen uiteindelijk € 1.000 waardoor de totaal benodigde kosten € 13.000 zijn, te dekken uit de post onvoorzien uitgaven.

2. Vervolg bestemmingsplan 'Parapluplan Cultureel Erfgoed'

In haar vergadering van 19 april 2019 heeft de raad een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht met inwoners een vervolgslag te maken op- en aanpassingen te doen in het Parapluplan Cultureel Erfgoed. Naar verwachting kan in het vierde kwartaal van 2019 het aangepaste bestemmingsplan Parapluplan Cultureel Erfgoed aan de raad ter vaststelling worden voorgelegd. De kosten van het in de motie omschreven vervolgtraject bedragen € 45.000. Dit betreft onder andere kosten van inhuur van een fotograaf, het actualiseren van waardestellingen en de organisatie van informatie-avonden.

Tabel mutaties uitvoering begroting 2019-2023

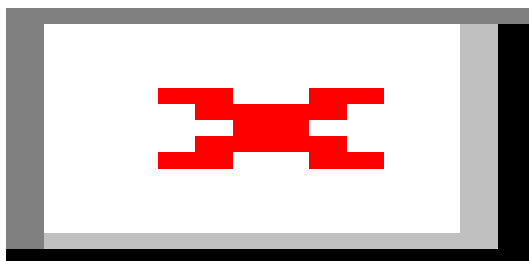
Voor de overige mutaties verwijzen wij u naar de tabel "Mutaties uitvoering begroting 2019-2023".

De technische wijzigingen zijn over de taakvelden binnen de diverse domeinen onderverdeeld, het resultaat is budgetneutraal.

Overhead

Belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2019-2023

De toename van de lasten binnen de Overhead wordt grotendeels veroorzaakt door de mutatie van twee formatieve uitbreidingen en toevoeging aan de flexibele schil vanuit de gerealiseerde overhead taakstelling € 150.000 in 2019, € 190.000 in 2020, vanaf 2021 structureel € 250.000. Dekking stelpost taakstellende bezuinigingen in het prgr. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (zie toelichting onderdeel 2. Monitor bezuinigingen / Stelposten Alg.dek.).

1. Benchmarkonderzoek Berenschot

Decentralisaties, veranderende wetgeving, samenwerking, in- en uitbesteding, toenemende automatisering; allerlei factoren die leiden tot een continu veranderend takenpakket voor de gemeente. In de raad zijn vragen gesteld over de formatieve inzet en is een motie ingediend om sturingsinformatie te verkrijgen ten aanzien van de formatie. Om inzicht te krijgen in formatie, taken en kosten passend bij de gemeente Leusden besluit het college een onderzoek uit te laten voeren door Berenschot. De totale kosten bedragen incidenteel € 11.146 te dekken uit de post onvoorzien uitgaven (Collegebesluit L206279, maart 2019).

2. Schoonmaak Gemeentehuis

In de businesscase rond de herontwikkeling van het gemeentehuis is opgenomen dat de schoonmaakkosten van het gemeentehuis met ca. 50% gereduceerd (reductie ca. € 40.000 p/j) zouden worden. Inmiddels is duidelijk geworden dat door de inrichting van het nieuwe gemeentehuis en het intensieve gebruik deze taakstelling niet gehaald kan worden. Hierbij wordt € 20.000 van de taakstelling als een besparingsverlies opgevoerd. Wij stellen u voor deze structureel in de begroting te verwerken. Daarna resteert nog de taakstelling om de overige € 20.000 aan besparingsopgave op te vangen binnen de businesscase van de herontwikkeling.

Tabel mutaties uitvoering begroting 2019-2023

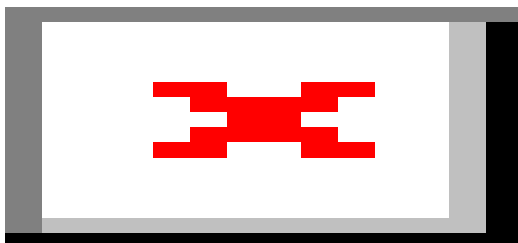
Voor de overige mutaties verwijzen wij u naar de tabel "Mutaties uitvoering begroting 2019-2023".

De technische wijzigingen zijn over de taakvelden binnen de diverse domeinen onderverdeeld, het resultaat is budgetneutraal.

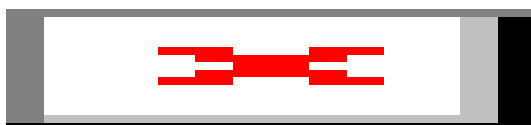
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2019-2023

1. Algemene uitkering

De Algemene Uitkering is geactualiseerd op basis van een bijstelling van de verdeelmaatstaven en de gevolgen van de decembercirculaire 2018 die nog niet in de begroting is verwerkt. Het budgettair saldo is als volgt te specificeren:

De mutaties als gevolg van de bijstelling in de verdeelmaatstaven wordt vooral veroorzaakt door de inwoner gerelateerde maatstaven en een bijstelling van de WOZ waarden. De inwoner gerelateerde mutaties hebben te maken met een verschuiving in de woningbouw planning, de afname van de woningbezettingsgraad en de leeftijdsopbouw van de bevolking. Bijstelling van de WOZ waarden zijn het gevolg van een bijstelling van het rekestarief WOZ als gevolg waarvan een lagere Algemene Uitkering wordt verwacht. Deze kosten kunnen worden gedekt uit de stelpost rekestarief WOZ (zie onderdeel 2, stelposten).

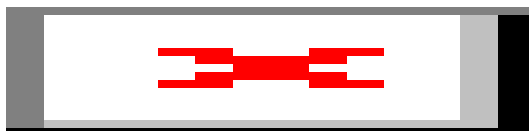
BTW compensatiefonds (BCF)

Bij de jaarrekening 2018 van het Rijk is gebleken dat, door extra declaraties van gemeenten op het fonds, de ruimte onder het BCF plafond sneller krimpt dan voorzien. Voor 2019 wordt bij de meicirculaire op basis van 2018 een extra uitname van 68 miljoen verwacht waarvan € 60.000 voor Leusden. Verwacht wordt dat de ruimte ook voor 2019 en verder sneller zal afnemen. Voorgesteld wordt de stelpost BCF in onze begroting te verlagen van 80% naar 60%. Daarbij ontstaat het volgende budgettair nadeel:

Onlangs is bekend geworden dat het rijk bij de voorjaarsnota extra incidentele middelen beschikbaar heeft gesteld voor de gestegen kosten binnen het Sociaal Domein. Mogelijk zou het daarbij gaan om een bedrag van macro 350 miljoen voor 2019 en € 190 miljoen in de drie daaropvolgende jaren. Op basis van het aandeel van Leusden in de Rijksmiddelen voor de jeugd zou het dan om een indicatief bedrag gaan van € 450.000 in 2019 en € 250.000 voor 2020 t/m 2022. Op dit moment worden de onderhandelingen tussen VNG en Rijk hierover nog gevoerd. Aan de andere kant hebben wij het signaal ontvangen dat er forse onderbestedingen bij het rijk zijn die mogelijk structurele gevolgen zullen hebben voor de ontwikkeling van het accres. Pas bij de komende meicirculaire zal hier meer duidelijkheid in komen. De financiële gevolgen van de meicirculaire 2019 worden voor 2019 meegenomen bij de najaarsnota en voor de jaren 2020 en verder bij het samenstellen van de begroting 2020-2023.

2. Stelposten

- De stelpost loon- en prijsstijgingen wordt ingezet voor:
  - € 12.500 oplopend naar € 67.200 in 2023 voor de VRU (zie domein Bestuur ad. 1);
- De stelpost onvoorzien wordt ingezet voor:
  - € 11.146 Benchmarkonderzoek (zie domein Overhead ad. 1);
  - € 13.000 Koningsdag (zie domein Ruimte ad. 1);
  - € 23.000 Jongeren Ontmoetingsplek (zie domein Leefomgeving ad. 7);
  - € 2.333 Kapitaallasten overbruggingswerkzaamheden brandweerkazerne (zie domein Leefomgeving ad 3).Hierna resteert nog een bedrag van € 11.421 op de stelpost.
- Toevoegen jaarschijf 2023:

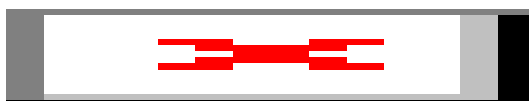
- Jaarlijkse verhoging IBOR-voorziening	€ 90.000
- Indexering IBOR-voorziening	€ 30.000
- Jaarlijkse verhoging (structureel) nieuw beleid	€ 50.000
- 1% buffer incidentele loonsomstijging	€ 100.000
- Nominale loon- en prijsstijgingen	<u>€ 438.300</u>
	€ 708.300

Tegenover deze hogere kosten staat ook een hogere algemene uitkering. Het accres voor 2023 bedraagt € 999.900 en is daarmee toereikend voor de hogere kosten.

- Stelpost rekentarief WOZ:
De stelpost rekentarief WOZ kan worden aangewend om de lagere Algemene Uitkering (zie onderdeel 1) als gevolg van een bijstelling van de WOZ waarden op te kunnen vangen.

- Stelpost taakstellende bezuinigingen:
In april 2016 is door het college besloten om een deel van de realisatie van de taakstelling overhead (oplopend tot € 250.000) vanaf 2018 toe te voegen aan de flexibele schil. Deze flexibele schil overhead is op de stelpost taakstellende bezuinigingen geraamd. Besloten is om twee formatieve uitbreidingen hieruit te dekken (kaderbrief 2019). Via deze voorjaarsnota ramen wij dit deel van de stelpost functioneel, zie samenvatting toename lasten bij de overhead.

- Stelpost nader te nemen maatregelen:
Naast de ontwikkelingen in deze Voorjaarsnota zijn er nog diverse ontwikkelingen die de begrotingspositie (negatief) beïnvloeden. In de memo 'Verkenning begrotingspositie' zijn deze ontwikkelingen (en risico's) verder toegelicht. Over deze ontwikkelingen dient nog besluitvorming plaats te vinden. Wij ramen hiervoor een bedrag van € 100.000 in 2020 tot oplopend € 250.000 vanaf 2021.

3. Centraal Knelpunten Budget (CKB)

Zoals elke organisatie heeft ook Leusden te maken met ziekteverzuim. Om personeelsknelpunten als gevolg van ziekteverzuim te kunnen oplossen is een Centraal Knelpuntenbudget (CKB) in de begroting geraamd van € 142.300. Tot 2012 was dit budget € 230.000 (circa 2% van de loonsom). Bij een bezuinigingsoperatie in 2012 is het budget gehalveerd naar € 115.000 (daarna is jaarlijks indexatie toegepast). Destijds is wel aangegeven dat het een 'technische' bezuinigingsmaatregel betrof omdat deze kosten niet altijd beïnvloedbaar zijn. Indien in enig jaar het budget ontoereikend is vanwege een hoog ziekteverzuim dienen aanvullende incidentele middelen beschikbaar te worden gesteld.

Gemeente Leusden

Het gemiddeld ziekteverzuim over 2018 was 6,41%. Voor 2019 zien we in de eerste maanden wederom een ziekteverzuim met langdurige uitval. Het CKB is reeds overschreden met € 170.000 en dient incidenteel bijgehaald te worden. Gelet op het verloop voorzien we dat dit bedrag niet volledig toereikend zal zijn voor 2019. Wij stellen u voor een totaalbedrag van € 220.000 incidenteel bij te ramen in de voorjaarsnota en de stand van zaken in de najaarsnota te bezien.

4. Aanvulling weerstandsvermogen

Bij onderdeel D Reserves hebben wij de stand van de reserves toegelicht en voorgesteld:

- Het surplus van de algemene reserve Grondbedrijf ad. € 1.900.000 ter aanvulling van het weerstandsvermogen toe te voegen aan de algemene reserve basisdeel;
- Tijdelijk € 96.100 over te hevelen van de algemene reserve basisdeel naar de algemene reserve flexibel deel.

Tabel mutaties uitvoering begroting 2019-2023

Voor de overige mutaties verwijzen wij u naar de tabel "Mutaties uitvoering begroting 2019-2023".

De technische wijzigingen zijn over de taakvelden binnen de diverse domeinen onderverdeeld, het resultaat is budgetneutraal.

Risico's, reserves en financiering

Risico's

De gemeentelijke risico's worden tweemaal per jaar op gestructureerde wijze in beeld gebracht en op de mogelijke consequenties beoordeeld. De eerste monitor bieden wij u aan bij deze Voorjaarsnota.

Risico's Algemene uitkering

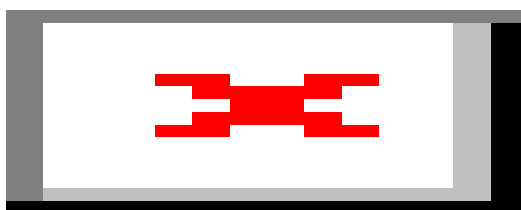
Op basis van de jaarcijfers 2018 die medio mei door het rijk zijn gepresenteerd blijkt dat de ruimte onder het plafond van het BTW compensatiefonds (plafond BCF) opnieuw verder is geslonken. Daardoor wordt er een extra uitname uit het gemeentefonds verwacht van 67 miljoen macro (circa € 60.000) voor Leusden. In de begroting hebben we nog een stelpost geraamd als te ontvangen middelen vanuit de ruimte BCF. Deze stelpost is vorig jaar al met 20% neerwaarts bijgesteld maar de verwachting is dat deze nog verder zal moeten worden afgebouwd. Voorgesteld wordt om bij deze voorjaarsnota de stelpost verder te verlagen van 80 naar 60% (zie onderdeel Algemene dekkingsmiddelen). Bij het samenstelling van de meerjarenbegroting 2020-2023 zal binnen het totale begrotingskader moeten worden afgewogen in hoeverre deze stelpost verder kan worden afgebouwd.

Bij de decembercirculaire is al gebleken dat er opnieuw onderbestedingen bij het Rijk zijn ontstaan. In het kader van trap op trap af betekent dit dat de gemeenten minder geld uit het gemeentefonds zullen ontvangen. De laatste jaren is telkens gebleken dat er sprake is van onderbestedingen bij het rijk. Het rijk heeft in december ook al aangegeven dat er over 2019 onderbestedingen zullen worden verwacht met een nadelig effect op de Algemene Uitkering.

Invoering abonnementstarief WMO Algemene Voorziening Huishoudelijke Hulp

De Tweede kamer heeft onlangs besloten om vanaf 2020 een maximaal abonnementstarief van € 19,- per 4 weken in te stellen voor de Algemene Voorzieningen WMO. Vanaf dit jaar gold ook al een abonnementstarief voor maatwerk HH van maximaal € 17,50 per 4 weken. De daarbij verwachte inkomstenderving (€ 190.000) en de aanzuigende werking van 10% op de zorg (€ 150.000) hebben we in de meerjarenbegroting, jaarschijf 2019 en verder verwerkt. Als dekking daarvoor hebben we de compensatie van het Rijk (€ 181.000) ingezet en is een aanvullend beroep op de accressen gedaan. De verwachting is dat de kosten voor maatwerkvoorzieningen HH vanaf 2020 (bij afschaffing van de Algemene Voorziening HH) verder zullen toenemen tot een extra kostenpost van circa € 370.000 als we geen systeemwijzigingen zullen doorvoeren en alle AV mensen overzetten naar maatwerk. Bij de najaarsnota zullen wij de structurele gevolgen moeten verwerken in onze begroting. Op dat moment is ook duidelijk in hoeverre het rijk gemeenten financieel tegemoet komt ter compensatie van de extra kosten a.g.v. deze maatregel.

Reserves

De ratio voor het weerstandsvermogen wordt als volgt berekend:

Het benodigde weerstandsvermogen (2) is genormeerd op 10% van de omzet van de algemene dienst. In de Nota risicomangement en weerstandsvermogen heeft de raad de bandbreedte voor de ratio vastgesteld op 0,8-1,2.

Aanvulling weerstandsvermogen

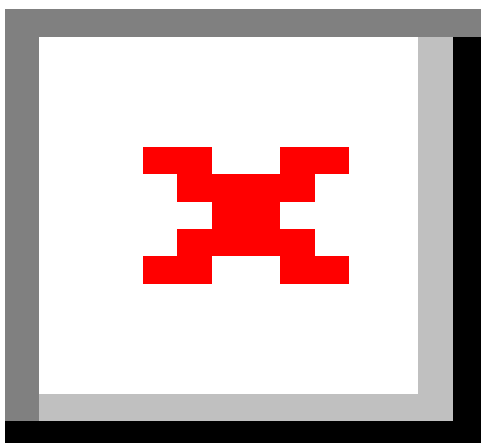
Het weerstandsvermogen ligt met 0,63 onder de toegestane grens van 0,8. In de nota risicomangement is

vastgesteld dat wanneer de weerstandsratio beneden de afgesproken grens komt, er een overgangperiode van een jaar wordt aangehouden alvorens over te gaan om maatregelen te treffen. Aangezien de ratio in deze Voorjaarsnota, na dekking van het tekort 2019, verder onder de ondergrens zou komen te liggen, stellen wij u voor om het weerstandsvermogen aan te vullen. Indien de ratio weer op de norm van 1 moet worden gebracht dient de algemene reserve basisdeel te worden verhoogd met € 2.129.200.

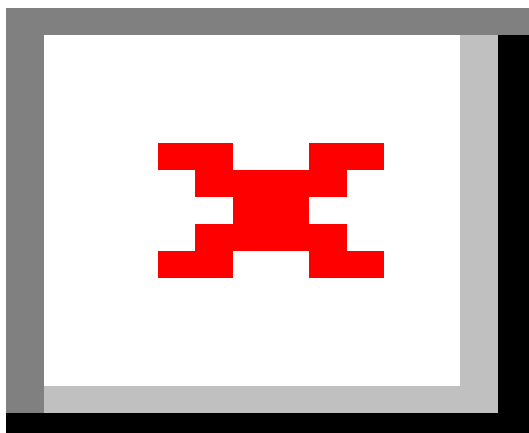
Bij de 'Actualisatie Grondexploitaties 2019' is naar voren gekomen dat het weerstandsvermogen van het grondbedrijf (de Algemene Reserve Grondbedrijf) op een ratio van 1,94 uitkomt. Wij stellen u voor om het surplus van het grondbedrijf, zijnde € 1.900.000, toe te voegen aan de algemene reserve basisdeel. Bij punt 3 van Domein Ruimte hebben wij voorgesteld het surplus van € 240.000 binnen de reserve bouwleges toe te voegen aan de algemene reserve basisdeel. Hiermee komt de algemene reserve basisdeel weer op een ratio van 1,0.

Bij punt 5 van Domein Samenleving is voorgesteld de reserve Sociaal Domein met € 800.000 aan te vullen ten laste van de algemene reserve basisdeel. Na dekking van het negatieve resultaat van deze Voorjaarsnota ad. € 1.153.100 zou het weerstandsvermogen vervolgens weer uitkomen op een ratio van 0,77 en hiermee opnieuw beneden de ondergrens van 0,8 komen. We hanteren hierbij opnieuw de overgangperiode van een jaar totdat wij u voorstellen doen om de ratio weer binnen de grenzen te krijgen.

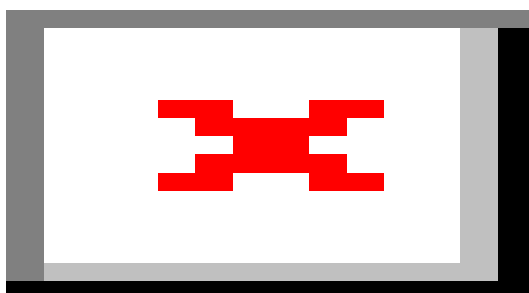
Tijdelijke aanvulling reserve flexibel deel

Bij de doorrekening van de reserve flexibel deel is in 2019 rekening gehouden met de grondverkoop in de Fliert. In Domein Leefomgeving hebben wij bij punt 10 aangegeven dat er vertraging in de verkoop is ontstaan, waardoor de opbrengst van de verkoop niet eerder dan in 2020 zal worden gerealiseerd. Inmiddels is wel een aantal besluiten genomen met dekking ten laste van deze reserve. Hierdoor heeft de reserve volgens prognose op 1 januari 2020 een negatief saldo van € 96.100. In 2020 wordt dit saldo weer aangevuld door de grondverkoop. Dit betekent dat deze reserve in 2019 tijdelijk vanuit de algemene reserve basisdeel met € 96.100 dient te worden aangevuld. Ná realisatie van de grondverkoop (in 2020) zullen deze middelen weer worden teruggestort.

Financiering

In het vernieuwde rentebeleid is vastgelegd dat periodiek moet worden gerapporteerd over de liquiditeitsprognose. Dit doen we in de Voor- en Najaarsnota. Uitgaande van de investeringsplanning maken we een liquiditeitsprognose. De laatste prognose is gemaakt voor de Najaarsnota 2018.

Toelichting op prognose

- Ten opzichte van de laatste prognose (Najaarsnota 2018) is een lagere stand per 31 december 2018 dan geprognostiseerd. Dit wordt verklaard doordat de voorgenomen investeringen in 2018 nagenoeg allemaal zijn uitgevoerd (alleen lagere insteringen bij IBOR). In de prognose houden we altijd rekening met een dempend effect. Dat heeft zich in 2018 niet voorgedaan. Daarnaast is een aantal grondverkoop niet in 2018 gerealiseerd. Deze schuiven door naar 2019.

Gemeente Leusden

- Ten opzichte van de vorige prognose is het in CUP geraamde investeringsvolume infrastructuur van 5 x € 750.000 opgenomen.
- De stijging in 2019 wordt met name veroorzaakt door de verkopen in het project Biezenkamp conform het gesloten financieel arrangement met de projectontwikkeling.
- De renovatie van de Korf is wel opgenomen in de liquiditeitsprognose maar heeft een beperkt effect omdat conform het rentebeleid voor de grote investeringen projectfinanciering wordt aangegaan.
- De daling van de liquiditeiten in 2029 betreft de renovatie scholen Achterveld.
- De conclusie is dat Leusden gedurende de hele periode geen liquiditeitstekort gaat krijgen. Daarop wordt expliciet gestuurd: een “nul-positie” (kost het minste rente) of bij voorkeur een liquiditeitsoverschot.

Toelichting algemeen

- Er bestaan geen landelijke normen voor de omvang van de liquiditeitspositie. Wel bestaat op grond van de wet Fido (wet financiering decentrale overheden) een kasgeldlimiet van 8% van de begrotingsomzet. Voor Leusden is deze circa € 4,6 mln. Voor dat bedrag mogen we “rood” staan bij de bank, ofwel financieren met kortlopende middelen, zoals kasgeld. In Leusden halen bij lange na niet de norm omdat we aanzienlijk over liquide zijn.
- Het “spiegeldbeeld ” van de liquiditeit is de netto-schuldpositie. Meer investeren betekent minder liquiditeit en (mogelijk) meer lenen, waardoor de schuldpositie van de gemeente toeneemt. Ook daar bestaan geen verplicht voorgeschreven normen voor, wel hanteren provincie en VNG indicatoren voor de financiële kengetallen, waar onder de nettoschuldpositie. Wij verwijzen hiervoor naar de uitgebreide toelichting in paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing.
- Recent is een benchmark uitgevoerd naar de financiële positie van Leusden. Hierbij is geadviseerd om indicatoren en signaleringswaarden op te gaan nemen met betrekking tot de schuldpositie. Dit nemen wij mee in de actualisatie van de nota risicomanagement.

Gemeente Leusden